

Van Onze Vrouw in de wachtkamer DE DO'S EN DONT'S VAN PLASTISCHE CHIRURGIE

Discussies over plastische chirurgie monden onherroepelijk uit in hevige voors en tegens: 'Rimpels moet je accepteren!' vindt de een. 'Wat is een spuitje botox nu anders dan een lik haarverf?' vindt de ander. Maar ondertussen barsten de klinieken uit hun voegen, zitten de wachtkamers vol, groeit het aantal klanten – correctie: patiënten – en worden ze ook steeds een beetje jonger. Humo posteerde zich in de wachtkamers: wat leeft daar? Hoe zijn die mensen er terechtgekomen? Wat willen ze? En wat niet?

In kliniek H. in Limburg, gespecialiseerd in liposuctie en borstoperaties, is het druk. Veel vrouwen willen voor de vervaldatum nog profiteren van de promotie: 'Een vaste prijs van tweeduizend euro *all inclusive* voor een borstvergroting, ongeacht de grootte van de implantaten – Eurosiliconen rond, ruw, cohesieve gel (max 450cc). Deze superpromotie is geldig voor alle boekingen t.e.m. einde augustus.'

De advertentie was me meteen opgevallen, al was het maar vanwege BV's als Véronique De Kock en Francesca Vanthielen, wier gezichten prijken boven slogans als: 'Wij schenken metamorfose op maat', en 'Cosmetische chirurgie: de mooiste investering in uzelf'.

HUMO Ik wist niet dat klinieken op wat voor manier dan ook mochten adverteren?

De assistente «Wij mogen adver-

teren, ja, want wij zijn een vennootschap. Al doen we dat dus vooral via Google: als je borstvergroting intikt, verschijnt onze advertentie meteen boven in de balk. Vrouwen zoeken bijna altijd een kliniek via het internet, maar uiteindelijk kiezen ze toch meestal op basis van mond-tot-mondreclame.»

Dat is waar, zegt B. (23). Ze is net binnengerend voor controle.

B. «Ik verlangde eigenlijk vanaf mijn puberteit al naar grotere borsten, maar in die tijd was zo'n operatie lang zo normaal niet als nu, en ik loste het op door mijn bh op te vullen. Niet dat ik het nu vanzelfsprekend vond, hoor: het idee dat er iets onnatuurlijks in je lichaam komt te zitten heb ik echt moeten overwinnen. En ik was ook doodsbang dat het er niet natuurlijk zou uitzien – alsof je borsten erop plakten. Maar dan ben ik op het internet

gaan zoeken en ben ik terechtgekomen op het Borstenforum. Daar kun je met vrouwen uit Nederland en België praten over hun borstoperaties, over wat zij de beste klinieken vinden en waarom. Op dat forum staan ook resultaten en foto's die je met elkaar kunt vergelijken. Op basis van de beelden en verhalen heb ik vier klinieken gekozen en die ben ik gaan bezoeken. De prijs was voor mij geen kwestie. Ik wou gewoon de beste dokter. Ik ben zo iemand: voor mij moet alles kloppen. Dus toen ik in een kliniek zag dat er overal stof lag, was ik meteen weg. De borsten van de chirurg hier vond ik bijna allemaal goed. De man is ook heel direct en zakelijk. Dat beviel me. Ik had uitgezocht dat er protheses waren in druppelvorm, en dacht dat dat het natuurlijkst zou zijn, maar dat heeft hij direct heel beeldend weerlegd: 'En hoe denk je dat zo'n druppel er uitziet als je ligt? Dan is dat een druppel die blijft rechtaan!' Daar kon ik me wel iets bij voorstellen. 'De ronde vormen,' zei hij, vallen naar de zijkant zoals echte borsten. Hij ging ook meteen akkoord met de kleine cupmaat die ik wou, hij probeerde me niks groters aan te praten. Ik

ben er echt heel blij mee. En mijn man is ook tevreden (*lacht*).»

Chirurg D. «Ik doe hier alleen borstoperaties en ik heb, volgens mij, de leukste job die er is. Borstvergrotingen zijn fantastisch om te doen: het is een kleine ingreep en het percentage patiënten dat heel tevreden naar huis gaat, is bijna honderd procent. Héél bevredigend.»

Maar dan moet hij alweer weg. De volgende patiënt wacht. Hij is een drukbezet man, zegt hij, en hij werkt ook nog in de voormalige kliniek van een bekend plastisch chirurg.

Assistente «Bij ons is het eerste consult voorlopig nog gratis. Als ze die eerste stap hebben gezet gaan ze meestal toch door met de ingreep. Zo verlaag je de drempel. En de aanbiedingen helpen natuurlijk ook.»

En het kan ook op afbetaling staat op de site: 'Een esthetische behandeling kan een flinke hap uit uw budget zijn. Het is niet altijd vanzelfsprekend om bij de bank aan te kloppen. Daarom helpen wij u de kosten te spreiden via een financieringsplan.'

X. is afgekomen op de promotie voor de borstvergroting en haar

vriendin Y. is mee omdat ze informatie wil over een minifacelift. In de wachtkamer trekt ze de huid van haar onderkaak naar achter: 'Dit wil ik strakker. Zie je? Weet jij waar ze dan snijden? En hoe lang je blauw ziet?' Ik zie eigenlijk nauwelijks wat er nog strakker kan, en begin haar dat te zeggen als er plots nog iemand binnenkomt. Y. schrikt, begint achter haar rug wild te gebaren en ik zwijg. Even later zegt ze in mijn oor: 'Dat is mijn buurvrouw. Ik weet niet wat zij hier doet, maar ik wil niet dat ze iets hoort over die ingreep, want dan weet meteen het hele dorp het.'

De wachtkamer zit ondertussen vol. Een man vergezelt zijn kersverse vrouw, die ook van de borstenpromotie wil profiteren. Hij geeft haar deskundige uitleg over de operatie: 'Ze kunnen de prothese onder je borstspier of erboven stoppen, je bent zo'n twee weken buiten strijd en lijdt helse pijnen...' Als ik vraag hoe hij aan al die kennis komt, blijkt dat dit al zijn tweede vrouw is die de operatie op zijn advies zal ondergaan. Zelf wilde de vrouw liever niks onnatuurlijks in haar lichaam. Zij hoopt dat haar 'probleem' opgelost kan worden met een lifting van haar eigen borsten.

De consultatie duurt even. Het was moeilijk de juiste beslissing te nemen. Zij is paaldansers en bij een lifting moet de tepel worden verplaatst: dat betekent meer littekens (een litteken rond de tepel en een ankerwormig litteken van de tepel naar beneden tot onder de borst) wat niet handig is in haar beroep. Dus koos ze uiteindelijk toch gewoon voor borstvergroting.

Met X. mag ik mee op consultatie. Op tafel liggen protheses klaar. De chirurg legt uit dat hij alleen met siliconen werkt, niet met *waterzakken* – zoals hij de protheses met zoutoplossing noemt.

Meteen zegt de dokter: 'We zullen eens kijken.' Hij bekijkt haar borsten en stelt twee maten voor, stopt pasprotheses in de bh en vraagt welke maat ze wil. Het gaat erg snel. Ze maakte zich in de wachtkamer vooral zorgen over de narcose, maar tijdens de consultatie komt ze aan vragen daarover niet toe. Voor ze het weet zit ze al met de assistent te zoeken naar een datum. Vanwege de aanbieding loopt het storm. In augustus is er nog een plaatsje en in september. 'Dan zal het september moeten

'Patiënten lokken met promoties en afbetalingsplannen: een goede arts heeft dat niet nodig'

worden,' zegt X., 'want ik ga trouwen en ik heb mijn trouwjurk al besteld. Die nieuwe borsten passen daar dan natuurlijk niet in.'

De chirurg vertelt me later dat hij de minifacelift van het gezicht niet vaak uitvoert.

Chirurg D. «De operatie is bewerklijker, de vrouwen zijn meestal wat ouder, en ouderdom krijg je natuurlijk niet echt weggewerkt. Het is, kortom, minder bevredigend.

»Wat me wel fascineert, is handelen opereren. De hand is een heel fijnzinnig instrument, met ingenieus gerangschikte pezen en spieren. Die operaties doe ik in het ziekenhuis, en maar af en toe omdat – hoe zal ik het zeggen? – je daar wel eer mee behaalt, maar meer ook niet.»

BINNEN EN BUITEN

Er rijdt een auto voor en uit de gang van de operatiekamers komt een

rolstoel aangereden met een verstuft, knikkebollende, vrouw erin. Met veel moeite tilt haar vriend haar, geholpen door de assistente, in de auto en dan is ze weg. Het meisje dat even ervoor samen met haar moeder en haar vriend is aangekomen, loopt al zenuwachtig in een operatiehmd rond. Anderhalf uur later rijden ze ook haar in een rolstoel met haar nieuwe borsten naar buiten.

Assistente «De borstvergrotingen doen we hier onder slaapverdoving. Dat betekent dat je geen sondes geprikt krijgt en niet aan apparaten moet worden aangesloten, maar gewoon zelf blijft ademen. Daarom kan je ook meteen na de operatie naar huis.»

B. «Ik vond het heel prettig dat ik gewoon in mijn eigen bed kon recupereren. Je borsten zitten helemaal ingetapet, en daarover zit een sport-bh die je naar de ope-

ratie moet meenemen, dus er kan weinig gebeuren.»

Ondertussen zie ik dat de man die zijn vriendin een uur geleden in de auto tilde terug is: hij vraagt een recept voor pijnstillers.

B. «Ja, je ziet de eerste paar dagen wel echt vreselijk af. Ik heb twee kinderen gekregen en ik weet dus wat pijn is, maar dit was nóg erger. Je mag en kan de eerste weken ook niks tillen, met de auto schakelen lukte me niét. Maar dat vergeet je snel. Ik moest vandaag alleen nog de draadjes eruit laten halen, maar dat heb ik zelf al gedaan. Dat mocht, hadden ze gezegd.»

ZWARTE BORSTEN

Mijn verbazing groeit. Ik wist wel dat het aantal borstvergrotingen elk jaar gestaag toeneemt, maar dat de operatie her en der al gereduceerd is tot niet veel meer dan een tandartsbezoek, is voor mij een schok.

Thuis tik ik op internet 'Borstenforum' in, en de naam van de arts. Een aantal vrouwen spreken inderdaad vol lof over hem, maar dan stuit ik opeens op een discussiedraad waarop mevrouw M. schrijft: '1 raad: laat u niet aanraken door Dr D.! Ik heb voldoende slechte resultaten van hem gezien en triestige ervaringen gehoord om deze conclusie te schrijven! Hij gebruikt niet alleen verouderde technieken, is zeer hoogmoedig maar 't belangrijkste = het resultaat: beneden alle peil, vaak is de situatie 'voor' beter uitzien dan het resultaat 'na'.' Het was een reactie op de vraag ▶

Francesca Vanthielen en Véronique De Kock op de site van een kliniek waar cosmetische ingrepen worden uitgevoerd. Dat mocht toch niet, dokters die reclame maken? 'Wij mogen wel adverteren, want we zijn een vennootschap.'

De do's en dont's van plastische chirurgie

► van S: 'Wie heeft info over Dr D.? Hij heeft gewerkt in de privékliniek X in Nederland. Hij heeft bij mij een buikwandcorrectie uitgevoerd met als resultaat: er is wel bijna 2 kilo vel weg, maar ik zit met een lelijk litteken en aan de linkerkant hangt nog een behoorlijke lap.'

Ze wou hem daarover spreken, schrijft ze, maar hij bleek opeens niet meer in die privékliniek te werken. Mevrouw G. legt in een reactie uit waarom: 'Hij is in Nederland voor een jaar geschorst door het medisch tuchtcollege (dec. vorig jaar) naar aanleiding van een operatie aan een penis. Heeft in alle Nederlandse kranten gestaan!'

We snorren een artikel over de zaak op: 'De Belgische plastische chirurg D. voerde in 2007 een operatie uit aan de penis, maar had die nooit mogen doen. Zijn voorstelling van zaken getuigt van een zorgwekkende onkunde en overschatting van zijn kunnen... Tegen de arts waren twee klachten ingediend: door de inspectie voor gezondheidszorg en door de patiënt, die aan de operatie een zwaar verminkt geslachtsdeel heeft overgehouden. Tegenover de inspectie verklaarde D. dat hij een volgende keer op dezelfde wijze zou handelen. Die houding acht het college 'ver beneden de maat van hetgeen een behoorlijke arts betaamt.' Het college heeft overwogen om D. uit het medisch ambt te onttrekken, maar ziet ervan af omdat het de eerste keer is dat de arts in aanraking komt met het tuchtcollege. De schorsing van een jaar geldt alleen in Nederland, in eigen land kan D., die daar in privé-klinieken werkt, zijn beroep blijven uitoefenen.'

Help, denk ik. En dan te bedenken dat ik tijdens sommige *make-over*-programma's ook al eens gedacht heb: 'Als het echt uit de hand loopt, is zo'n ingreepje toch een optie.' Maar hoe meer berichten ik op internetfora lees, hoe meer ik besef dat je voor je jezelf onder een mes gooit héél goed moet nadenken en je heel goed moet informeren.

Er staan op de fora heel veel klachten over *Jeff Hoeyknoeier*, zoals ze hem daar noemen, die vorige maand ook door de orde van geneesheren in Engeland een jaar is geschorst, omdat een vrouw die hij borstimplantaten gegeven had haar borsten maar bleven open-scheuren. *Hoeyberghs* reactie zou

zijn geweest: 'In Engeland zijn ze gewoon jaloers dat ik meer diploma's heb dan al die plastisch chirurgen daar samen.'

LEVENSGEVAARLIJK

Een patiënt schrijft na haar borstvergroting op de site: 'Na een tijd ben ik toch naar een andere chirurg gegaan voor een *second opinion*. Deze man stond verbaasd toen hij zag wat er met mijn borst gebeurd was. Hij zei letterlijk: Je hebt geen borstplooi meer en ik kan zien dat je die voor je borstvergroting duidelijk wél had. Deze

Hollywoodactrices Angelina Jolie en Nicole Kidman. Dokter Karavani: 'Mensen willen er net zo goed uitzien, maar ze beseffen niet dat zulke sterren zich laten omringen door dure experts, die speciaal op hun huid afgestemde producten maken. Onbetaalbaar voor de gewone vrouw.'

chirurg heeft jouw borstplooi kapotgemaakt, waardoor je prothese los in je vel hangt en na verloop van tijd zal gaan zakken tot aan je navel!! Ze moeten bij mij dus een borstplooi gaan maken en die moet dan aan mijn ribben vastgemaakt worden.'

En het houdt niet op. Mevrouw H. schrijft: 'Ik ben vorig jaar verminkt geraakt tijdens een minilift uitgevoerd door een 'plastisch chirurg' van een kliniek in G. . Ik ben gisteren naar een andere zeer goede plastisch chirurg geweest en hij durft me niet te opereren omdat hij bang is dat er ook heel veel littekens onderhuids zijn aangericht. Ik blijf mensen waarschuwen voor deze kliniek. Levensgevaarlijk en zonder geweten zijn ze daar. Voor mezelf is het te laat, maar ik hoop dat ik door dit stukje mensen kan waarschuwen zich daar niet te laten verminken.'

En C. schrijft over de borstopperatie van haar moeder: 'Mijn moeder had hoge koorts, werd ziek en

kreeg afstotingsverschijnselen. Ze is opnieuw geopereerd en is toen wakker geworden tijdens de narcose en heeft natuurlijk vreselijke pijn geleden. En nu verdwijnt haar tepel langzaam. Het lijkt wel alsof die van binnen uit wordt opgegeten. Ze is gewoon verminkt.'

Mevrouw M. schrijft: 'Maart 2008 heb ik een borstvergroting ondergaan. Toen ik op mijn kamer was gebracht begonnen de verpleegsters meteen op m'n rechterborst te duwen. Er kwam bloed uit en er zat een ei op! Ik moest het koel houden met ijs! Beetje vreemd eigen-

lijk, als ik het zo achteraf bekijk. In de twee weken na m'n bv verrekte ik van de pijn en boven op m'n borst zat nog steeds een ei en m'n borst begon zwart te kleuren aan de onderkant! Terug naar de kliniek, waar ik meteen weer geopereerd werd: ze zeiden dat ze vocht eruit gingen halen. Blijkbaar had ik bloedpropjes in m'n borst, en verder weet ik niet wat er aan de hand was. Nu nog steeds niet. Ik ben nu voor de derde maal geopereerd. Ik heb een halfjaar met verschrikkelijke pijn gelopen. Ik had een warme borst en kon m'n kind van een jaar nauwelijks tillen. De dokter zei dat het 't kapsel was en dat tijdens m'n operatie m'n prothese is gaan lekken. Ik heb een nieuwe gekregen. Of het nu kapsel was of een te klein pocket weet ik tot op heden nog niet. Ze doen er heel vreemd over. Nu, twee maanden verder, is het nog niet helemaal in orde. Ik heb pijn als ik er op lig, heb een doof gevoel en vaak steken. Volgens de dokter moest ik met dit resultaat

maar genoegen nemen!'

Op de valreep lees ik dat er toch ook iemand even wil zeggen: 'Hoi dames, ik moet nu, na alle negatieve dingen gelezen te hebben over die kliniek, toch even kwijt dat ik het daar als heel prettig heb ervaren. Ik had een consult bij dokter D., ben tien dagen geleden geholpen door hem met een borstvergroting en ben tot op de dag van vandaag nog steeds blij met mijn keuze.'

Er zijn nog meer mensen die zeggen dat er daar ook wél bekwame chirurgen werken, maar kennelijk moet je echt héél goed uitzoeken bij wie je terecht komt.

BOTOXDAG!

Ondertussen ontdek ik dat de kliniek in Limburg – samen met een heleboel andere privé-klinieken – tegenwoordig *botoxdagen* organiseert waarop botoxinjecties tegen sterk verminderde prijs aangeboden worden. Ze kunnen dat omdat ze de botox dan in grote hoeveelheden aankopen. Je kunt je ook op dat gereduceerde tarief abonneren: '1 jaar rimpelvrij voor € 69,- per maand!' belooft zo'n promotie. Je betaalt elke maand € 69 en dan kan je het hele jaar botox laten inspuiten op de maandelijke botoxdag. In het totaal betaal je dus per jaar 828 euro, terwijl zo'n spuit zeker vier maanden werkt. Dat betekent dat je 276 euro per keer betaalt, wat zeker niet extreem goedkoop is. In het Centrum voor botox- en laserbehandelingen van de dermatoloog **Karavani** betaal je in ieder geval een stuk minder, en daar mag je een afspraak maken wanneer je wilt. De prijs wordt waarschijnlijk gedrukt doordat het daar bijna elke dag botoxdag is.

De wachtkamer zit er ook nu stampvol. Het heeft wel iets, al die mooie vrouwen, het voorhoofd en de slapen glimmend van de *Emla* – de crème die de huid verdooft en de prik pijnloos maakt. Sommigen hebben ook de huidplooi van neus naar mond flink ingesmeerd, en zullen daar straks een lichte *filler* krijgen ingespoten. Als je je lippen wil vullen, legt iemand me uit, is de crème niet sterk genoeg. Tenzij je veel pijn kan verdragen, geven ze je daarvoor een tandartsverdooving. Zeker een derde van de vrouwen komt uit Nederland. Kennelijk is in Nederland zo'n botoxprik bijna vier keer zo duur, omdat klinieken daar reclame mogen maken en dat allemaal in de prijs wordt doorgere-

kend. Vooral in november loopt het hier storm, en in mei en juni, omdat iedereen er met de feestdagen en op vakantie goed wil uitzien.

Er is gratis koffie en ijsjes als je wilt, en iedereen kwettert er op los – of kijkt naar de grote flatscreen met de nieuwste serie van 'Desperate Housewives' waarvoor **Teri Hatcher**, **Felicity Huffman** en **Marcia Cross** duidelijk toch ook weer eens flink cosmetisch onder handen zijn genomen. Je kan dat zien. Hoe, dat vertelde de gerenommeerde plastisch chirurg **Laurence Kirwan** in zijn boek 'Cutting Edge' een paar jaar geleden al eens. Aan de hand van fotostudies toonde hij wat sterren als **Nicole Kidman** en **Angelina Jolie** allemaal hadden laten doen, beter niet hadden laten doen, en misschien toch eens zouden moeten overwegen. Hij vertelt ook welke crèmes en producten allemaal niet werken en welke wel. Dat is ook waar dokter Karavani zich de laatste jaren mee bezighoudt.

Vreemd genoeg staat er op de site van Carpe, de kliniek van dokter Karavani toch ook: '*Look like a star!*', met een foto van Angelina Jolie. Zulke wervende taal had ik van hem niet verwacht. Hij staat bekend om zijn holistische kijk op schoonheid. 'Van plastische chirurgie alleen word je niet gelukkiger en je kan er geen huwelijken mee redden,' zei hij me al eens. 'Een mens bestaat niet alleen uit huidcellen en je kan snijden en prikken wat je wilt, maar als je niet zorgt voor alle cellen in je lichaam – stilstaat bij wat je eet, je ontspant, je vriendschappen verzorgt en je met liefde omringt – heeft het allemaal geen zin, en zal je er vanwege het onevenwicht tussen de buitenkant en de binnenkant ook alleen maar raar uitzien.'

Hij legde zelf een paar jaar geleden het mes neer en besloot geen ingrepen meer te doen.

Dokter Karavani «Ik vond het te agressief en ik zag dat nadien de buitenkant vaak helemaal niet meer in verhouding stond met de binnenkant. Bovendien, als je zegt: 'Oké, voor u is de oplossing: opereren!', dan lopen de meeste mensen weg. En mensen weggagen wil ik niet. Ik wil zoveel mogelijk mensen helpen. Al blijft het natuurlijk zo dat het merendeel van de mensen hier allemaal niet mee bezig is. Ik schat hoogstens zeven procent van de bevolking.»

HUMO En het valt me op dat het

meestal vrouwen – en ook mannen – zijn die er eigenlijk al heel goed uitzien.

Karavani «Natuurlijk! Het is een troef die ze hebben gecultiveerd en die ze niet willen verliezen. Mensen die er goed uitzien, raken verder in het leven.»

Hij draait zijn computer naar me toe en opent een artikel dat op zijn site staat: een onderzoek van de universiteit van Florida toont aan dat aantrekkelijke mensen makkelijker werk vinden, meer verdienen en meer vrienden en relaties hebben, mede doordat hun zelfvertrouwen groter is.

Ik herinner me opeens een Britse studie van een paar jaar geleden waaruit bleek dat behandelingen met botox verslavend zijn. Wetenschappers ondervroegen mensen in tachtig schoonheidsklinieken en merkten dat botoxgebruikers een dwingend neiging hadden om de behandeling te herhalen. Een psycholoog die aan de studie meewerkte, zei: 'Patiënten krijgen een beter zelfbeeld en dat werkt makkelijk verslavend.' De studie was opgezet omdat in een jaar tijd het aantal mensen dat een botox-behandeling onderging met vijftig procent was gestegen.

LAMME BOEL

Er is ook een internetsite waarop vrouwen hun botoxervaringen uitwisselen. Dokter Karavani wordt daar over het algemeen bejubeld, al zijn er een paar die klagen 'dat ze nog steeds kunnen fronsen en dat zijn spuiten minder lijken te werken.' Een van hen beweert zelfs dat ze van een insider heeft gehoord dat hij zijn botox verdunt, en daarom ook zijn prijzen kan drukken.

HUMO Is dat zo?

Karavani «Soms komen er mensen terug en zeggen: 'Ik kan mijn voorhoofd nog bewegen. Ik wil dat je al mijn spieren platspuit.' En dan doen wij dat. Botox kun je zo krachtig maken als je wilt: het is een poeder dat je met een vloeistof moet aanlengen. Hoe je het gelaat ermee bewerkt, is een bijna artistieke keuze. Ik geef de voorkeur aan een natuurlijker gelaatsuitdrukking, en ik laat liever nog wel een beetje mimiek toe. Mensen komen ook terug op dat helemaal platspuiten – wat we de 'frozen look' noemen. De tendens gaat steeds meer in de richting van wat wij al jaren doen. Het heeft zelfs een naam: *natural botox* of *baby botox*.

Dokter Karavani is gestopt met chirurgische ingrepen: 'Ik vond het te agressief, en ik zag dat nadien de buitenkant vaak niet meer in verhouding stond tot de binnenkant.'

»De kunst bij botox spuiten is ook: voorkomen dat de spieren naast de verlamde spier de reactie over gaan nemen, want zo creëer je nieuwe rimpels. Je moet zorgen dat je niet één spier helemaal verlamt, en de rest niet, maar dat alles gelijkmatig ontspannen is. Dus het heeft niets te maken met de sterkte van de botox of de hoeveelheid: als je alleen de fronsspier lam wil leggen, wordt de botox anders ingespoten. Dan geef je maar een paar prikken in die spier in plaats van meerdere kleine prikkjes rondom de botox egaal te verdelen. Uiteindelijk heb je dezelfde hoeveelheid botox gekregen, maar het ziet er natuurlijker uit.»

HUMO Met winstbejag heeft het dus niets te maken?

Karavani «Ik heb die berekening zelfs al eens op televisie gemaakt. Een flacon botox kost ongeveer tweehonderd euro. Daar kan je vijf mensen mee helpen. Dus met mijn prijzen verlies ik er niet aan, maar meer moet het echt niet kosten.

»Je weet toch dat het idee van de gezichtsspieren te ontspannen al eeuwenoud is? In Japan had je honderden jaren geleden al *kobido*, een gezichtsmassage die het werk deed. En je weet toch dat botox is ontdekt in België? Botulus is Latijn voor worst. In de achttiende eeuw waren er Duitsers die bedorven worsten hadden gegeten: ze kregen last van spierverslaving en stierven omdat de hartspier het uiteindelijk begaf. Ze hebben die ziekte botulisme genoemd – de worstenziekte – maar wat de precieze oorzaak was wisten ze niet.

Tot in 1895 de Belgische bacterioloog **Emile van Ermengem** de bacterie *clostridium botulinum*, die de verlamming veroorzaakt, heeft kunnen isoleren.»

HUMO Maar wat ik u wou vragen: die wervende slogan 'Look like a star!', dat is toch niks voor u?

Karavani «Nee, maar mensen kijken op naar sterren, en willen er net zo goed uitzien. Ze denken dat het die sterren geen moeite kost. En soms kan je alleen de ballon doorprieken door met de waanzin van mensen mee te gaan. Dus zeg ik: 'Oké, als je er wilt uitzien als een ster, moet je ook handelen als een ster.' Sterren omringen zich namelijk allemaal met dure experts die voor hen producten zoeken of maken die op hun huid zijn afgestemd. Onbetaalbaar voor de gewone vrouw. Daarom heb ik me de laatste jaren gestort op een systeem waarmee je een huidanalyse kan maken voor een democratische prijs.»

Meteen word ik aan zo'n analyse onderworpen. Via plakstrips, een vragenlijst en een fotoapparaat dat mijn huid honderd keer uitvergroet, weet ik twintig minuten later hoe vet en gevoelig mijn huid is, hoeveel rimpels en pigmentvlekken ik heb, en hoe het met mijn poriën is gesteld. Ik krijg een persoonlijke code die die eigenschappen samenvat, en als we die intikken in de computer, floepen er vier producten in beeld die zo goed mogelijk zijn afgestemd op wat mijn huid nodig heeft.»

Karavani «Professioneel advies dat betaalbaar en toegankelijk is voor iedereen: dat is wat mensen willen. Een correcte, doelmatige thuisverzorging. Die vind je niet in een parfumerie. Die verkopen producten blind zonder diagnose, terwijl iedere huid iets anders nodig heeft.»

HUMO En als je even niet oplet, sta je buiten met een pot van vijfhonderd euro. Wat mag zo'n product volgens u kosten?

Karavani «Gemiddeld vijftientig euro. Meer hoeft je echt niet te betalen. Ik heb heel veel producten geanalyseerd en op basis daarvan mijn keuze gemaakt. Maar om mensen nog specifiekier te kunnen helpen, ziet het er naar uit dat we sommige producten zelf moeten gaan maken. Ik ben nu bezig met het evalueren van *probiotica*, goeie bacteriën die je cellen beschermen. Je hebt al veel *probiotica* voor de ►

De do's en dont's van plastische chirurgie

► binnenkant – bacteriën die je darmflora herstellen, bijvoorbeeld – en nu hebben we binnenkort ook zulke producten voor de huid.

»Je hebt ook nooit meer dan drie of vier producten nodig. Het belangrijkste is: goed scrubben, kalmeren, en verdikken – 't verdunnen en verslappen van de huid tegen gaan. Als je wilt, kan je dat aanvullen met een laserbehandeling tegen huidverslapping, couperose en pigmentvlekken, of wat botox voor de rimpels op het voorhoofd en rond de ogen, en een filler: een dunne filler voor de lippen en de plooi van mond naar neus, en een wat zwaardere filler als de wangen zijn ingevallen. En voor wie toch nog per se verder wil gaan, hebben we een lijst met betrouwbare plastisch chirurgen.»

Ik vraag voorzichtig of ik volgens hem al *gefilled* moet worden.

Karavani «Dan moet ik eerst een

die voortdurend en daarom wordt je huid daar steeds dikker. De roller is gebaseerd op hetzelfde principe: door met de naalden over je huid te rollen maak je overal kleine gaatjes. Je huid begint die te repareren en als je dat drie keer per week doet, verdikt je huid langzaam. Je maakt de huid ook elastischer, omdat die reparatiewerken de aanmaak van collageen stimuleren. Bovendien dringen de producten die je gebruikt door die kleine wondjes dieper in je huid en zijn ze nog effectiever. Het is eigenlijk een thuisversie van de mesolift die wij hier doen.»

De roller kost vijftien euro, maar hij zit al in mijn tas. Dát ga ik proberen!

Het gezicht van de assistente bij wie ik de roller koop, is zo glad als dat van een baby. Ik schat haar zestien. Ze is tweeëndertig blijkt, en werkt al meer dan tien jaar voor

ten liften. Botox bestond toen nog niet. Ik weet nog dat dokter Karavani zei: 'Er gaat iets op de markt komen, iets spectaculairs, maar ik moet eerst zeker zijn van de voordelen nadelen.' Nu kom ik om de vier maanden voor mijn prikje botox, of als ik met vakantie ga of naar een feest moet. Ik weet wel: zo'n heel gespannen gezicht kan je op een zekere leeftijd niet meer hebben. Maar ik vind dat je je wel moet verzorgen. Dat heb ik van mijn ouders meegekregen. Op mijn veertiende deed ik al crèmes op mijn gezicht. Ik zie soms vrouwen op straat... Mijn man zegt dan: 'Zo, die mogen ook weleens naar dokter Karavani gaan.' Als je ouder wordt, begint de aantrekkingskracht van de aarde te werken, hè. En botox gaat dat tegen. Dat verfrist. Ja, niemand wordt graag oud, hè. Mannen ook niet. Mijn man is hier ook al geweest.» Wat verder zit Y., een vrouw van veertig.

Y. «Ik heb mijn neus-mondhoekrimpel hier laten inspuiten. Ik dacht op een gegeven moment: nu wil ik echt niet dat hij dieper wordt, want dan zie ik er straks net uit als mijn moeder. Ik heb het telefoonboek gepakt en heb op de gok hier een afspraak gemaakt. Sindsdien kom ik hier elke maand. Hij heeft ook mijn wangen opgevuld met vet – vet dat hij eerst uit mijn billen had gehaald. Maar dat doet hij niet meer, want hij is gestopt met operaties. Mijn man is dertien jaar ouder en vindt het allemaal niet nodig. Maar ik blijf hier komen. Dat ik me verzorg en er goed uitzie geeft me een goed gevoel. Er zijn misschien vrouwen die meer hun intellectuele capaciteiten willen promoten, die willen kunnen zeggen: 'Ik ben dokter of professor,' en die hebben misschien minder behoefte aan die behandelingen. Maar ik heb dan weer niet de behoefte me professioneel te profileren.»

S. is veertig, en is al zes jaar patiënt bij dokter Karavani.

S. «Ik kreeg een paar rimpels, en als die weg konden, mocht dat van mij. Mijn partner is er volledig tegen: 'Voor mij ben je goed,' zegt hij. Maar ik wil mezelf verzorgen, voor mezelf. Ik wil er geen twintig uitzien, maar ik wil me wel goed voelen. Als ik me van binnen niet goed voel, dan wil ik daar ook iets aan doen. Daarom heb ik een mental coach. Ik wil dat alles goed is, op alle fronten. Dat vind dokter Karavani ook belangrijk. Niet dat ik

perfect wil zijn. Dat wou ik vroeger, perfect zijn op mijn werk, thuis, als vrouw, alles... En nu weet ik dat dat helemaal niet hoeft.»

Dan worden we overrompeld door een pasgetrouwd koppel.

Man (42) «Ik ben hier omdat mijn nieuwe vrouw dat een goed idee vond. Ik heb lang in Spanje gewoond. Daar hebben we elkaar ontmoet.»

Vrouw (42) «Als je iedere dag in de zon zit, gaan je poriën openstaan en krijg je nog andere verouderingsverschijnselen.»

Man (*monkellacht*) «Dus ik hoop dat ik nog op tijd ben.»

Vrouw «Ik vind 't gewoon jammer. En als er nu iets aan gedaan kan worden... Die groeven hier onder zijn ogen: als ze die nu kunnen opvullen...»

»Ik ben heel erg bezig met die dingen. Ik ben al vanaf mijn veertiende model. Ik prik sinds twee jaar botox, ik heb mijn ogen al laten liften, en ik spuit mijn bovenlip in. Ik word voor de tweede keer oma volgende maand, maar ik wil nog steeds graag een mooie vrouw zijn voor mijn man. Ik wil niet dat er over tien jaar niks meer van over is. En ja, als je in Spanje woont, met die zon, en elke dag voor de siesta lekker eten met alcohol... Als je dan ook nog in het nachtleven werkt, moet je wel uitkijken.»

Man «Mijn ooglid, dat vel begint een beetje te hangen. Daar zou ik misschien wel een keer wat aan willen laten doen. Zes jaar geleden durfde je als man tegen niemand te zeggen dat je zes potjes crème op je badkamer had staan. Ik heb nu zelfs mijn broertje met zijn verjaardag een hele set gegeven: 'Hier,' zei ik, 'want je krijgt allemaal gekke vouwen in je gezicht.' Ik gebruikte zelf ook al een tijdje een crèmesje.»

Vrouw «Maar hij vergat te scrubben.»

Man «En scrubben helpt. Als je foto's ziet van een paar jaar geleden, dan ben ik toch al iets jonger geworden (*lacht*).»

Vrouw «Zijn tandarts in Marbella heeft hem de aanzet gegeven om iets aan zijn huid te doen. Zelfs in de business club daar wordt onder mannen gesproken over gezichtsbehandelingen en zo. Zijn tandarts zet spuiten en zei: 'Voor je trouw kan ik die rimpels daar en daar allemaal voor je oplossen.' In Marbella doen alle tandartsen het. De

JOHAN JACOBS

Dokter Cools: 'Of iemand een gediplomeerd plastisch chirurg is, kan je zien aan zijn Riziv-nummer – dat eindigt altijd op '210' – en aan de afkorting na zijn naam: daar moet FCCP staan.'

dames die voor hun gebit komen, kunnen meteen hun bovenlip laten opspuiten.

»Maar ik kom liever naar hier. Toen ik hier vijf jaar geleden voor het eerst kwam zei dokter Karavani: 'Kom over een paar jaar maar eens terug. Dat vind ik zo geruststellend aan hem, dat hij absoluut geen geldwolf is. Hij zegt ook terwijl hij me inspuist: 'Je weet toch dat dit allemaal noodoplossingen zijn? Gezond leven, veel vers fruit, veel slapen en geen stress, dát is wat je nodig hebt. Hij zou me nog veel meer spuitjes kunnen aanpraten, maar dat doet hij niet.»

HUMO Wat zijn typische beginnersfouten?

Cools «Doorhangen van de wenkbrauwen of asymmetrie. En een overdreven resultaat is gewoon niet mooi.»

HUMO Je moet ook uitkijken als ze botox echt goekoop aanbieden: er is naar het schijnt al Chinees spul op de markt. Wat is daarvan eigenlijk het gevaar?

Cools «Dat het niet via de apotheek wordt gekocht en dat de herkomst en de kwaliteit dus niet is gecontroleerd.»

HUMO Jij vult verloren gezichtsvolumes zoals wangen en lippen graag op met vet, vanwege het mooie én permanente resultaat, terwijl er nu ook fillers zijn.

Cools «Ja. Die gebruik ik ook, maar die fillers zijn tijdelijk: ze blijven lang zitten, maar verteren uiteindelijk toch. En met alle echt permanente fillers – meestal siliconen – kan je makkelijk problemen krijgen. Vet is de beste permanente oplossing. Je kan het nu ook doen met hele dunne naaldjes die geen litteken achterlaten. Maar het vet moet je wel eerst ergens – bijvoorbeeld uit de taille – wegzuigen via liposuctie. Er is dus wel een kleine operatie voor nodig. Ik raad mensen soms aan om het

anatomie kennen om te weten waar je moet prikken. En je hebt ervaring en smaak nodig om dat mooi te doen. Na een paar jaar kan je het echt beter dan in het begin. Maar in principe kan iedereen het leren, ja.»

HUMO Raadt u ook siliconenprothesen aan?

Cools «Vroeger gebruikten we veel prothesen met een water-zoutoplossing. Iedereen was toen bang voor lekkages omdat de wand van de protheses zo dun was gemaakt dat ze niet voelbaar zou zijn. Maar ondertussen is de kwaliteit van siliconenprothesen enorm verbeterd, en silicone is visceuzer geworden – ze kleef meer aan elkaar, wat de kans op lekkages sterk verkleint. Bijna iedereen gebruikt nu siliconen.»

HUMO Hoe verontrustend is het dat klinieken afbetalingsregelingen voorstellen?

Cools «Dat een arts mensen lokt met promoties en afbetalingsplannen lijkt mij geen goed teken. Dokters met een normale, goede praktijk hebben dat niet nodig.»

HUMO Nieuwe borsten voor tweeduizend euro, kan dat?

Cools «Prothesen alleen al kosten bij ons tussen de achthonderd en vijftienhonderd euro. Dus of de kwaliteit van de prothese is minder, of ze sparen de ziekenhuiskosten uit door de patiënten meteen naar huis te sturen, of ze doen het zonder anesthesist.»

HUMO Wat betekent het als er na

eerst te proberen met fillers.»

HUMO Hoe komt het dat er zoveel onbekwame mensen borstoperaties kunnen uitvoeren?

Cools «Er bestaan geen wetten die een huisarts verbieden een borstvergroting of een liposuctie te doen. De titel plastisch chirurg is wel beschermd, maar de titel esthetische chirurg niet. Iedereen mag zich zo noemen en borstvergroting blijft een *booming business*, dus veel mensen springen op die kar.»

HUMO Is borsten implanteren onder slaapverdoving verantwoord?

Cools «Dat ligt eraan. Een prothese boven de borstspier plaatsen kan wel onder plaatselijke verdoving of zelfs onder slaapverdoving – dat kan dus in een thuispraktijk. Maar ik doe dat niet. Ik steek de prothese liever onder de spier omdat de kans op kapselvorming veel kleiner is, en het geeft een veel mooier resultaat. Maar dat vereist wel een volledige narcose. Daarom neem ik alle patiënten ook op in het ziekenhuis. Sommigen ontslaan de patiënt 's avonds, maar ik hou ze liever een nacht, omdat je dan een drain kan zetten en het wondvocht netjes gedraineerd is als ze naar huis gaan.»

HUMO Raadt u ook siliconenprothesen aan?

Cools «Vroeger gebruikten we veel prothesen met een water-zoutoplossing. Iedereen was toen bang voor lekkages omdat de wand van de protheses zo dun was gemaakt dat ze niet voelbaar zou zijn. Maar ondertussen is de kwaliteit van siliconenprothesen enorm verbeterd, en silicone is visceuzer geworden – ze kleef meer aan elkaar, wat de kans op lekkages sterk verkleint. Bijna iedereen gebruikt nu siliconen.»

HUMO Hoe verontrustend is het dat klinieken afbetalingsregelingen voorstellen?

Cools «Dat een arts mensen lokt met promoties en afbetalingsplannen lijkt mij geen goed teken. Dokters met een normale, goede praktijk hebben dat niet nodig.»

HUMO Nieuwe borsten voor tweeduizend euro, kan dat?

Cools «Prothesen alleen al kosten bij ons tussen de achthonderd en vijftienhonderd euro. Dus of de kwaliteit van de prothese is minder, of ze sparen de ziekenhuiskosten uit door de patiënten meteen naar huis te sturen, of ze doen het zonder anesthesist.»

HUMO Wat betekent het als er na

je operatie 'eieren' gevormd worden, en je borsten zwart worden?

Dr. Cools «Dan is er kapselvorming. Je lichaam vormt een barrière rondom elke prothese die je inbrengt, of dat nu een borst of een heupprothese is – die barrière noemen we kapsel. Dat kapsel kan verharden, vaak omdat er een ontsteking of een bloedophoping is – vandaar dat het beter is grondig te draineren. En kapselvorming komt ook meer voor als je de prothese boven de spier zet.»

HUMO Hoe kan je er nu voor zorgen dat je zeker in goede handen terecht komt als je een esthetische ingreep overweegt?

Dr Cools «Of iemand een gediplomeerd plastisch chirurg is kan je zien aan zijn Riziv-nummer – dat eindigt altijd op '210' en dat staat op zijn stempel, zijn voorschriften of zijn consultatiebriefje. Je kan ook letten op de afkortingen na zijn naam: MD betekent dat iemand arts is. Een echt plastisch chirurg heeft FCCP na zijn naam staan – dan ben je lid van het Collegium Chirurgicum Plasticum Belicum, wat inhoudt dat je bent opgeleid en examens hebt afgelegd. Of iemand die titel heeft, kan je checken op rbsps.org. En iemand met Dipl EBPS na zijn naam heeft ook de Europese examens gehaald – dat kan je checken op ebopras.org.»

»Pas ook op voor andere afkortingen. De term 'esthetische geneeskunde' is niet beschermd, lidmaatschap van bijvoorbeeld de Belgian Society of Esthetic Medicine betekent niet dat het om een chirurg of dermatoloog gaat. In België zijn er maar zo'n tweehonderdvijftig erkende plastisch chirurgen. Spreek vooral nooit een operatie af met een chirurg die je nooit hebt gezien, na alleen maar een intakegesprek met iemand anders.

»Je huisarts heeft een heel goed overzicht van het aanbod in jouw regio, dus ga sowieso eerst luisteren bij hem. Hij ziet vaak complicaties na operaties en weet dus veel over wie wat goed kan. Vraag ook altijd een *second opinion*. Een consultatie kost wel dertig à vijftig euro, maar doe het toch: luister minstens naar twee of drie meningen. Het kan goud waard zijn.»

Thuis denk ik dat ik het voorlopig toch nog maar bij de thuisaanpak hou. Ik pak ik mijn dermaroller uit, zet me schrap en begin eraan.

Stefanie de Jonge

BELGA

Dokter Cools: 'Je moet je anatomie kennen om te weten waar je botox moet prikken, en je hebt ervaring en smaak nodig om dat mooi te doen. Maar tegenwoordig beginnen kappers er al reclame mee te maken.'

foto van je zien van twintig jaar geleden, om na te gaan of je gezicht toen veel boller was. Ik kan wel gaan vullen, maar voor hetzelfde geld sta je daar niet mee.»

MARTELTUIG

Op zijn bureau ligt een soort martelwerktuig, een kleine roller vol met naalden. Ik vermoed dat het de *dermaroller* is, waarover op zijn site een artikel uit Elle staat: 'Angelina Jolie's nieuwste geheime wapen'.

HUMO Is dat zo?

Karavani «Het principe van *needling* is simpel. Heb je een ring aan? Voel eens op je hand, onderaan je vinger? Daar zit eelt, hè. Door je ring wordt je huid daar constant beschadigd, je lichaam repareert

Karavani. Ik sta paf. Hoe doet ze dat? Dan geeft ze toe dat ze al op haar vijftiengste af en toe botox is beginnen te spuiten, omdat je fronsspieren verlammen ook een heel goeie manier is om rimpels te voorkomen.

Karavani gaat naar huis. Lunchen doet hij thuis met fruit en groenten, in alle rust. Ik loop even mee. Hij stapt op een volkomen verroeste fiets: 'Anders wordt die toch maar gestolen en hij brengt me overal.'

OOK VOOR MANNEN

En weg is hij. Ik praat in de wachtkamer nog even verder met K. (60).

K. «Ik kwam hier twintig jaar geleden al. Voor een moedervlekje, en ik heb mijn ogen ook eens la-